

25 YEARS OF HEMODIALYSIS IN GENERAL COUNTY HOSPITAL POŽEGA

25 GODINA HEMODIJALIZE U POŽEŠKOJ BOLNICI

PETRIC, Petar & RASTEGORAC, Ile

Abstract: *The city of Požega was first mentioned in 1227. The first organized hospital in Požega was in 1836 where the surgery was the main unit. Hospital that was built in 1936 had surgery, gynecology and internal and was the basis for the further development of internal medicine. (2) Treatment for kidney patients was conducted in the framework of the available options. Fully failure of renal function required a hemodialysis treatment in Croatia began in sixties (KBC Rijeka 1968.g.). Patients in Požega county were transported for hemodialysis by ambulance transport every other day in the distance. Hospital in Požega opened a department for hemodialysis 1988. and that is the beginning of a comprehensive treatment of patients in Požega county.*

Key words: *hemodialysis, history, Požega*

Sažetak: *Požega se spominje u povijesti od 1227.g.[1] Prva organizirana bolnica u Požegi je bila 1836.g. u kojoj je kirurgija bila osnovna djelatnost. Posebno izgrađena bolnica 1936.g. imala je kirurgiju, ginekologiju i internu te je bila osnova za daljnji razvoj djelatnosti interne medicine[2]. Liječenje bubrenih bolesnika odvijalo se u sklopu tadašnjih mogućnosti. Potpuno zatajenje bubrežne funkcije zahtijevalo je liječenje hemodijalizom, a to se u Hrvatskoj započelo šezdesetih godina prošlog stoljeća (KBC Rijeka 1968.g.). Bolesnike s područja požeštine za liječenje hemodijalizom transportiralo se sanitetskim prijevozom svaki drugi dan u udaljene bolnice. Požeška bolnica otvorila je odjel za hemodijalizu 1988.g. Time je započeo razvoj cjelovitog liječenja bolesnika s područja Požeštine.*

Cljučne riječi: *hemodijaliza, povijest, Požega*

Authors' data: Petar **Petric**, dr.med. internista nefrolog, Op a županijska bolnica Požega, petar.petric@pozeska-bolnica.hr; Ile **Rastegorac**, dr.med.internista kardiolog Op a županijska bolnica Požega, ilerastegorac@hotmail.com

1. Uvod

Povijest odjela

Odjel za hemodijalizu u Op o j županijskoj bolnici Požega otvoren je 7.11. 1988. g. Za potrebe lije enje bubrežnih bolesnika s kroni nim zatajenjem bubrežne funkcije. Ti bolesnici su za svoje lije enje hemodijalizom morali putovati tri puta tjedno u Slavonski Brod, Pakrac, Zagreb pa ak i do Beograda jer su u njima medicinske ustanove raspolagale mogu noš u lije enja hemodijalizom. Odjel je zapo eo s radom u jednoj smjeni s mogu noš u rada na ukupno trinaest hemodijaliznih ure aja (etiri izolirana za tzv. B i C poz. pacijente). Dakle, moglo se ukupno lije iti oko 45 bolesnika programom kroni ne hemodijalize uz mogu nost lije enja i akutnih bolesnika. Odjel je smješten u preure eni suterenski prostor ispod bivšeg Zaraznog odjela(sjeverna stara zgrada).

Organizaciju po etka rada odjela i rukovo enje obavljao je dr.Andrija Kos specijalista interne medicine s adekvatnom edukacijom za hemodijalizu. Uz njega su radili spacijalizanti interne medicine, kasniji specijalisti dr. Petar Petri i dr. Ilea Raštegorac s adekvatnom edukacijom.

Šest medicinskih sestara s glavnom sestrom Ljerkom Maruki , po obavljenoj edukaciji u KB Zagreb i Op o j bolnici Slavonski Brod, zapo ele su sestrinski dio posla s pacijentima.

Za tehni ku podršku i servis ure aja i postrojenja za pro iš avanje vode bili su zaduženi ing.Vinko Nemet i tehni ar Željko Ribi te nešto kasnije dolazi i tehni ar Tomislav Kordaso.

Prvih nekoliko tjedana pomagali su i nadzirali rad lije nici Odjela za hemodijalizu KB Zagreb (Rebro) pod vodstvom prof. dr. Ante Smetiška.Od samog po etka na odjelu su obavljene sve potrebne medicinske procedure vezane za program acetatne i bikarbonatne hemodijalize te postupci akutne hemodijalize uz plasiranje centralnih venskih katetera kao nužni vaskularni pristup dok su AV fistule konstruirane u Op o j bolnici Slavonski Brod (prim. dr.Josip Šapina). Nakon dvije godine rada odjel prelazi na rad u dvije smjene jer se pove ao broj bolesnika iz naši kog i novogradiškog podru ja. Radi se na 17 ure aja i ima oko 55 bolesnika. Odlaskom na specijalizaciju iz interne medicine dr.P.Petri a i dr. Ileta Raštegorca pred kraj 1998g. po završetku potrebne edukacije na odjel dolaze dr. Zdravko Matijevi i dr. Želimir Sabali .Važno je spomenuti da Odjel za hemodijalizu pripada Internoj službi te da su lije nici uz svoj rad na odjelu konstantno prema rasporedu obavljali odjelne i poliklini ko-dijagnosti ke poslove unutar Interne službe(endoskopija, uzv trbušnih organa, ergometrija. Od 1991.g. do 1992.god.na odjelu radi i lije nica Desalegne Yalem.

U ožujku 1992.g.nakon teške i kratke bolesti umire dr. Andrija Kos nakon kojega Odjelom rukovodi dr.Petar Petri , te obavlja glavninu posla u vo enju medicinske dokumentacije, pripreme podobnih bolesnika za transplantaciju bubrega, te uvo enje u postupak lije enja hemodijalizom uz lije enje i zbrinjavanje ostalih nefroloških bolesnika na nefrološkom odsjeku. Ostali mla i lije nici suradnici internisti i specijalizanti pokrivaju rad odjela u dijelu druge smjene tijekom dežurstva. Tako je u maksimalno mogu oj mjeri bila omogu ena prisutnost lije nika u obje radne smjene odjela.

Od 1993.god. na Odjelu rade dr. Vladimir Dujmovi i dr. Milan Gojo kroz sljede e dvije godine, a s odjela odlaze dr. Desagne Yalem i dr. Želimir Sabali .

Tijekom 1995.g. odjelu pomaže i dr.Ilko Vuksanovi .

Iz priloženih tablica se vidi kretanje broja bolesnika i broja u injenih hemodijaliza od 1988.g. do 2013.g.

Godina	1989.	1990.	1991.	1992.	1993.	1994.	1995.	1996.
Ukupan broj svih vrsta hemodijaliza	4544	4602	4983	9992	8897	7633	10137	10196
Broj pacijenata	32	37	31	58	54	50	54	62

Godina	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.
Ukupan broj svih vrsta hemodijaliza	10929	10465	8776	8639	7758	7128	6906	6400
Broj pacijenata	65	64	54	53	48	45	43	40

Godina	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Ukupan broj svih vrsta hemodijaliza	6387	6144	6187	6280	6140	6557	6906	6112	4543
Broj pacijenata	39	38	38	38	37	40	43	38	28

Tablica 1. Broj bolesnika i hemodijaliza po godinama (1988. – 2013.)

Tijekom 25-godišnjag rada na odjelu je lije eno 490 bolesnika i u injeno 183 241 hemodijaliza. Prati se osobito pove anje broja bolesnika i postupaka lije enja

tijekom agresije na Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu(3). Izbjegli bolesnici iz Bosne (Posavina), a to je područje ve eg broja bubrežnih bolesnika radi tzv. endemske nefropatije, dolaze organizirano, ali i pojedina no od 24.4.1992.g. Ukupno smo lije ili 49 takvih bolesnika do njihova odlaska u tre e zemlje, a u injeno je za njih 14 106 hemodijaliza.

S područja Našica, a zbog ratnih zbivanja u Osijeku(gdje su se lije ili), lije eno je od 20.02.1992.g. do 1.08.1992.g.14 pacijenata i provedeno 1008 hemodijaliza.

Zbog ratnih zbivanja u Slavonskom Brodu i zatvaranja broskog odjela, lije ila su se u požeškom odjelu i 32 bolesnika s broskog područja od 24.08. 1992.g. do 25.11. 1992.g. te je u injeno za njih 1344 hemodijalize. Tada je bila uvedena i tre a smjena uz pomo lije nika i sestara slavonskobrodske hemodijalize.[3]

Prilikom oslobo anja isto njih okupiranih hrvatskih krajeva, a radi mjera predostrožnosti od 04.08. do 16.0 9. 1995.g. u požeškom odjelu se lije ilo 30 bolesnika s područja akova i Županje koji su ina e svoje lije enje provodili u osje koj hemodijalizi. Njima je u injeno ukupno 540 hemodijaliza.

Postepeno se pove avao opseg poslova i broj pacijenata, a tako i broj djelatnika. 1996.g. rade tri lije nika(P.Petri , I.Raštegorac, M.Gojo, I.Vuksanovi), trinaest medicinskih sestara, dva servisera–tehni ara i tri sprema ice, a rad se nadalje odvijao u dvije smjene.

Od 1999.g. na Odjelu radi dr. Miroslava Matkovi -Marketanovi do 2010.g. Od 2012.g. dr. Branislav ingel je odjelni lije nik i subspecijalizant nefrologije. Kontinuirano od otvaranja odjela do 2013.g. radi i vodi odjel dr. P. Petri uz spomenute lije nika koji su se izmjenjivali u radu odjela rade i i na drugim internim odjelima prema potrebama Interne službe.

2. Zaključak

Osamdesetih godina prošlog stolje a u Hrvatskoj se pristupilo otvaranju ve eg broja odjela za lije enje hemodijalizom. Požeška bolnica dobila je odjel 1988.g. i otada je znatno unaprije eno i organizirano lije enje bubrežnih bolesnika.,te omogu io trajnu skrb i lije enje bolesnika sa trajnim i akutnim zatajenjem bubrega svih bolesnika sa zatajenjem bubrežne funkcije s područja Požege te drugih gradova iz okolice gdje nije bilo takve mogu nosti lije enja (nepostojanje odjela ili mjesta na postoje im odjelima). Svim potrebitim bolesnicima omogu eno je lije enje hemodijalizom i lista ekanja za lije enje hemodijalizom nije postojala, našto smo osobito ponosni. Stvorena je tako er osnova za pripremu tih bolesnika za transplantaciju bubrega, te lije enje komplikacija iste.

3. Literatura

- [1] Buturac, J. (1995). *Požega i okolica u srednjem vijeku*. Zlatna Dolina, 1:7-48.
- [2] Glavi, Ž.; Rukavina, A. & Vukovi, T. (1996). Stručni i znanstveni rad u požeškoj bolnici 1936-1996.g. *Medicinski Vjesnik*, 28(1-4): 101-107.
- [3] Rukavina, A. (1992). Požeška bolnica tijekom rata u Hrvatskoj. *Medicinski Vjesnik*, 24(1-2) 117-25.

Photo 062. Railway station in Požega / Željeznički kolodvor u Požegi